

ANALIZA PRAKTYK STUDENCKICH NA KIERUNKU ZIIP Z PERSPEKTYWY STUDENTA, FIRMY I PROMOTORA

Anna KARWASZ

Streszczenie: Artykuł ukazuje przebieg praktyk studenckich na kierunku Zarządzanie i Inżynieria Produkcji Politechniki Poznańskiej z perspektywy studenta, firmy oraz promotora. Pokazano wyniki badań ankietowych przeprowadzonych wśród studentów biorących udział w praktykach, a także ich opiekunów wyznaczonych z ramienia firmy przyjmującej na praktyki. Analiza przeprowadzonych ankiet pokazuje w jaki sposób zacieśnienia się współpraca pomiędzy studentem a firmą.

Słowa kluczowe: praktyki studenckie, kształcenie zawodowe, ankieta ewaluacyjna

1. Wprowadzenie

Studenckie praktyki zawodowe są integralnym elementem kształcenia na studiach pierwszego stopnia technicznych uczelni wyższych. Regulują to między innymi:

- przepisy ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164 poz. 1365 ze zmianami [1],
- Załącznik do uchwały Nr 6/III/11/2015 Rady Wydziału Budowy Maszyn i Zarządzania Politechniki Poznańskiej z dnia 27 listopada 2015r, zwany Regulaminem organizacji praktyk studenckich objętych programem studiów na Wydziale Budowy Maszyn i Zarządzania Politechniki Poznańskiej [2],
- Załącznik 1A do uchwały Nr 6/III/11/2015 Rady Wydziału Budowy Maszyn i Zarządzania Politechniki Poznańskiej z dnia 27 listopada 2015r., zwany Porozumieniem w sprawie organizacji praktyk studenckich [3],
- Załącznik 7 do uchwały Nr 6/III/11/2015 Rady Wydziału Budowy Maszyn i Zarządzania Politechniki Poznańskiej z dnia 27 listopada 2015r, zwany Schematem procesu organizacji i przebiegu praktyki studenckiej [4],
- plany studiów zatwierdzone przez Radę Wydziału Budowy Maszyn i Zarządzania - zgodne ze standardami kształcenia dla poszczególnych kierunków studiów.

Celem praktyk studenckich jest umożliwienie studentowi poszerzenia wiedzy oraz zdobycia praktycznej znajomości zagadnień związanych z kierunkiem studiów. Praktyka studencka może mieć na celu zapoznanie się studenta z zagadnieniami związanymi z tematem pracy dyplomowej, w tym zebranie danych do pracy dyplomowej.

Pisanie pracy dyplomowej przy współpracy firmy lub na podstawie danych udostępnionych przez firmę, w której student odbył praktyki, stanowi obopólną korzyść. Współpraca przyczynia się do transferu wiedzy, doskonalenia procesu kształcenia poprzez połączenie wiedzy teoretycznej z praktyką. Student obserwując pracę w różnych działach firmy, najpierw poznaje ją, a następnie - wykonując obowiązki na różnych stanowiskach - nabiera stopniowo doświadczenia. W ten sposób może również skonfrontować swoją wiedzę teoretyczną z konkretnymi sytuacjami zastanymi na określonych stanowiskach. Z

czasem zauważa, że można coś udoskonalić i usprawnić, a czasami nawet całkowicie zmienić sposób realizowania danego zadania przyjęty na zastanym stanowisku w firmie.

Ponieważ praktyka studencka odbywa się na szóstym semestrze studiów, tuż przed złożeniem dyplomu, student uzgadnia z promotorem zakres pracy dyplomowej. Następnie zgłasza się do przedsiębiorstwa, w którym może odbyć praktykę studencką. Przed rozpoczęciem praktyk student opracowuje indywidualny program praktyk i konsultuje go z promotorem.

Przed przystąpieniem do praktyk podpisywane są umowy pomiędzy organizacjami (przedsiębiorstwo lub instytucja) a uczelnią.

Praktyki studenckie są obowiązkowe, trwają 4 tygodnie w okresie wolnym od zajęć dydaktycznych, z reguły przypadają w lipcu, sierpniu lub wrześniu.

Rozliczenie praktyk odbywa się po przedłożeniu opiekunowi praktyk (Pełnomocnik Dziekana ds. praktyk studenckich) takich dokumentów jak:

- sprawozdanie z praktyk, które wcześniej musi zostać zaopiniowane i podpisane przez opiekuna ze strony organizacji przyjmującej na praktyki oraz promotora,
- wypełniona przez studenta anonimowa ankieta z przebiegu praktyki,
- wypełniona przez organizację anonimowa ankieta z przebiegu praktyki,
- wypełniona przez promotora anonimowa ankieta z przebiegu praktyki.

Potwierdzeniem zaliczenia praktyki jest wpis do indeksu w formie adnotacji „zaliczono”, bez wystawiania oceny.

1.1. Ogólna charakterystyka przebiegu praktyk na kierunku Zarządzanie i Inżynieria Produkcji

W roku akademickim 2014/2015 praktyki na kierunku Zarządzanie i Inżynieria Produkcji Politechniki Poznańskiej zrealizowało 138 osób. Na kierunku zarejestrowanych było 144 studentów, jednakże kilku z nich zrealizowało za zgodą dziekana praktyki wcześniej. Kilku (stanowi to 4%) studentów nie odbyło lub nie zaliczyło praktyk z różnych powodów, było to między innymi:

- przeoczenie terminu złożenia sprawozdania z odbytych praktyk,
- odbycie praktyk po ustalonym terminie,
- nie zaliczenie innych przedmiotów - spadek na niższy semestr.

1.2. Miejsce odbywania praktyk

Studenci kierunku Zarządzanie i Inżynieria Produkcji odbywali praktyki w firmach z branży związanej z kierunkiem studiów:

- budowy maszyn,
- odlewniczej,
- przetwórstwa tworzyw sztucznych,
- medycznej,
- motoryzacyjnej,
- papierniczej.

Były to firmy:

- produkcyjne,
- produkcyjno-usługowe,
- produkcyjno-handlowe,

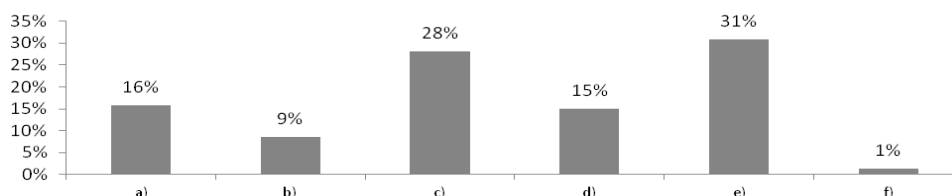
- konstrukcyjne,
- handlowo-usługowe.

W większości wybrane przedsiębiorstwa zlokalizowane były w województwie wielkopolskim.

Studenci realizowali praktyki najczęściej w pobliżu swojego miejsca zamieszkania oraz w branży, z którą w przyszłości chcieliby związać swoje życie zawodowe, rysunek 1.

Studenci szukając miejsca lub firmy, w której chcieliby odbyć praktyki, kierowali się następującymi wyznacznikami:

- zainteresowaniami,
- opinią znajomych/rodziny o firmie,
- odległością firmy od miejsca zamieszkania,
- pozycją firmy na rynku,
- branżą, w której chcieliby w przyszłości pracować,
- inne.

Rys. 1. Zależność miejsca odbywania praktyk [5]

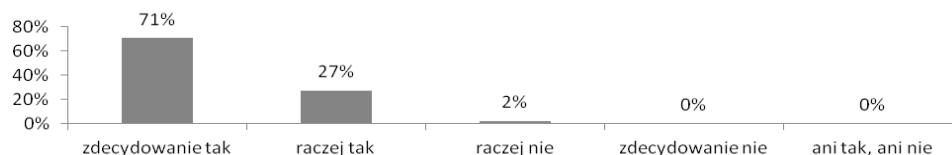
2. Wyniki badań ankietowych studentów kierunku Zarządzanie i Inżynieria Produkcji

Jak wcześniej wspomniano, praktyki studenckie miały na celu umożliwienie studentowi poszerzenie wiedzy oraz zdobycie praktycznej znajomości zagadnień związanych z kierunkiem studiów. Po odbyciu praktyk student w anonimowej ankiecie poproszony został o dokonanie odpowiedzi na kilka pytań związanych z przebiegiem praktyki. Przeanalizowano 138 ankiet wypełnionych przez studentów.

Do badań wykorzystano kwestionariusz składający się z dziewiętnastu pytań, w większości jednokrotnego wyboru. Kwestionariusz zawierał pytania z zakresu:

- kompetencji,
- oczekiwań studenta,
- wymaganiami organizacji.

Studenci zdecydowanie odbywali praktyki w firmach z branży związanych z kierunkiem studiów. Zgodność zadeklarowało ponad 70% studentów, rysunek 2.

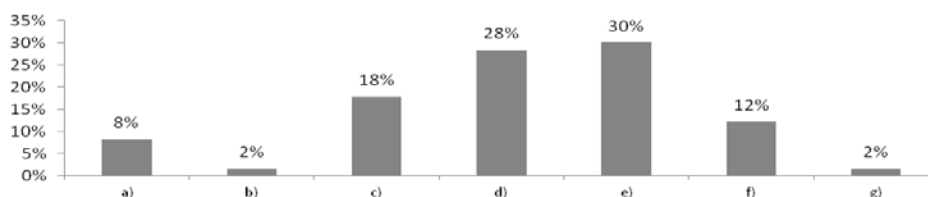
Rys. 2. Zgodność miejsca realizacji praktyk z kierunkiem studiów [5]

Studenci w różny sposób poszukiwali miejsca odbycia praktyk, między innymi:

- przez Centrum Praktyk i Karier Politechniki Poznańskiej,

- b) poprzez ogłoszenia w prasie, radio i telewizji,
- c) przez Internet (np. portale dla osób poszukujących pracy, strony internetowe firm),
- d) poprzez bezpośredni kontakt z firmami,
- e) przez znajomych i rodzinę,
- f) przez wskazówki promotora,
- g) inne.

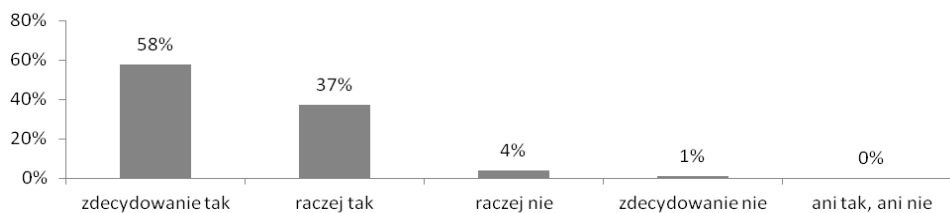
Studenci najczęściej poszukiwali firm, w których mogliby odbyć praktykę, przez znajomych i rodzinę oraz poprzez bezpośredni kontakt z firmami, rysunek 3.

Rys. 3. Sposób szukania miejsca odbywania praktyk [5]

66% studentów oceniło współpracę z firmami w ramach praktyki studenckiej bardzo dobrze, a 34% na poziomie dobrym.

Odbyte praktyki w większości spełniły oczekiwania studentów, co ukazuje zestawienie odpowiedzi, rysunek 4.

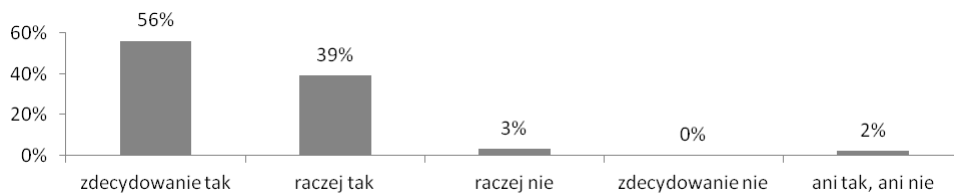
Rys. 4. Spełnienie oczekiwań studentów do odbytych praktyk [5]

Przed rozpoczęciem praktyk studenckich, student powinien być zapoznany z regulaminem pracy, ochroną tajemnicy służbowej, BHP, PPOŻ. I w dużej mierze tak się stało, co ukazują odpowiedzi na rysunku 5.

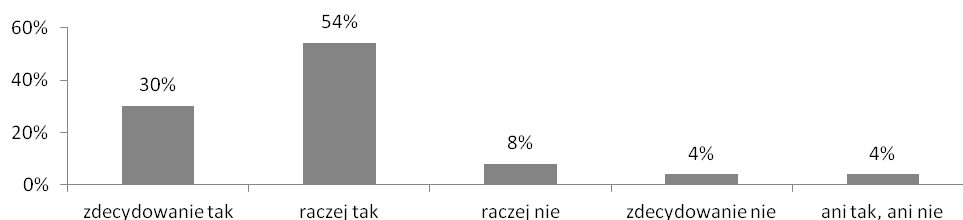
Rys. 5. Zapoznanie studenta z regulaminem pracy, ochroną tajemnicy służbowej, BHP, PPOŻ [5]

Prawie wszyscy studenci zostali zapoznani z wymaganiami, które firma stawia swoim pracownikom, rysunek 6.

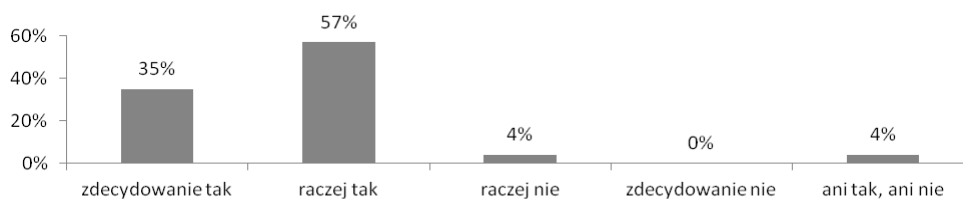
Rys. 6. Zapoznanie studenta z wymaganiami, które firma stawia swoim pracownikom [5]

Z wykresu 7 można dowiedzieć się, czy czas trwania praktyk był wystarczający.

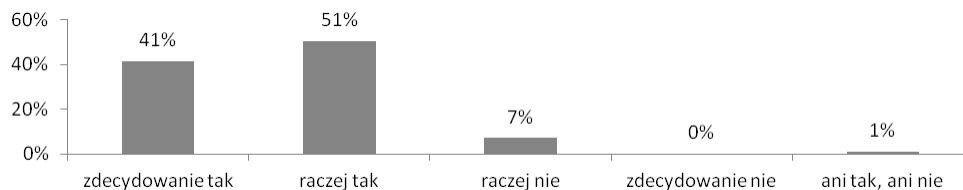

Rys. 7. Czy czas trwania praktyk był wystarczający? [5]

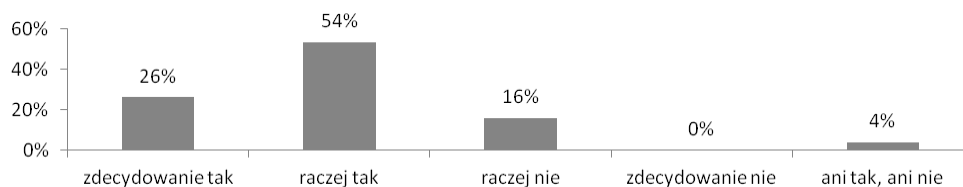
Udział w praktykach zwiększył teoretyczną i praktyczną znajomość zagadnień związanych z kierunkiem studiów oraz poszerzył kompetencje społeczne, rysunki 8-10.

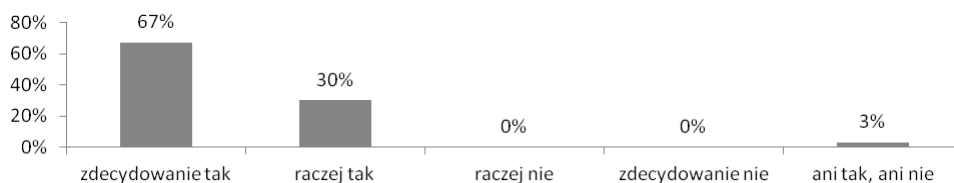
Rys. 8. Czy udział w praktykach zwiększył teoretyczną znajomość zagadnień związanych z kierunkiem studiów? [5]

Rys. 9. Czy udział w praktykach zwiększył praktyczną znajomość zagadnień związanych z kierunkiem studiów? [5]

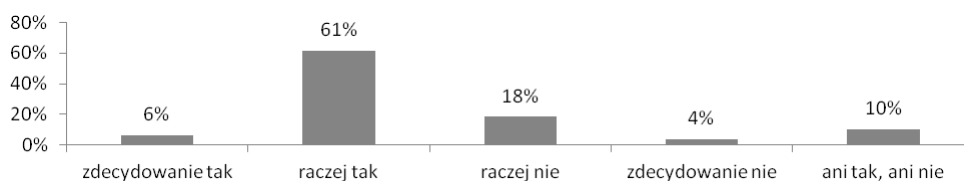

Rys. 10. Czy udział w praktykach poszerzył kompetencje społeczne? [5]

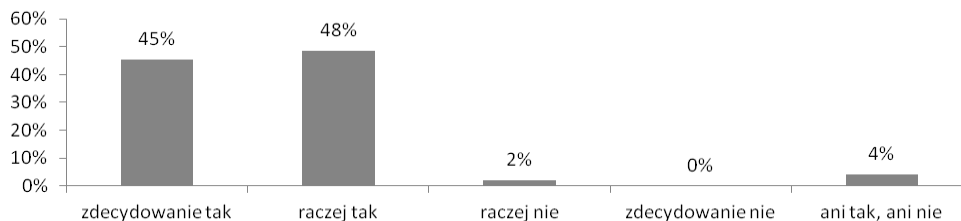
Rys. 11. Czy zadania do realizacji były przekazywane jasno i zrozumiale? [5]

Charakter wykonywanych obowiązków odpowiadał temu, co student chciałby robić po ukończeniu studiów, rysunek 12.

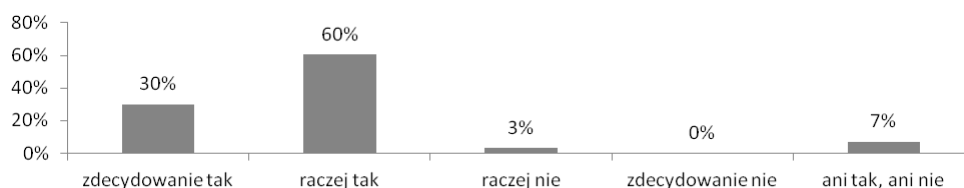
Rys. 12. Czy charakter wykonywanych obowiązków odpowiadał temu, co chciałbyś robić po ukończeniu studiów? [5]

W sumie 94% studentów poleciłoby innym studentom odbycie praktyk w danej firmie.

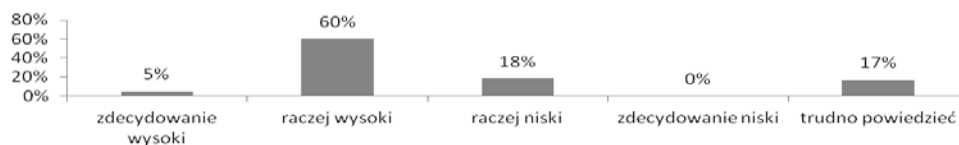
Rys. 13. Czy poleciłbyś innym studentom odbycie praktyk w tej firmie? [5]

Dokładnie 90% studentów uznało, że udział w praktykach zwiększył ich szansę na znalezienie pracy zgodnej z kierunkiem studiów, rysunek 14.

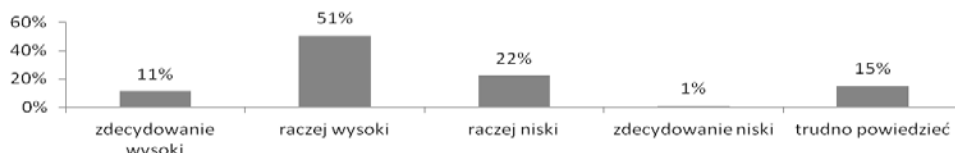

Rys. 14. Udział w praktykach zwiększył szansę na znalezienie pracy zgodnej z kierunkiem studiów [5]

W trakcie praktyki studenci byli delegowani do różnych zadań, przydzielano im szeroki zakres obowiązków. Stopień skomplikowania powierzonych im zadań ocenili raczej wysoko, rysunek 15. Również jako raczej wysoki ocenili stopień odpowiedzialności powierzonych im zadań w firmie, rysunek 16.

Rys. 15. Stopień skomplikowania powierzonych zadań w trakcie trwania praktyk [5]

Rys. 16. Stopień odpowiedzialności powierzonych zadań w trakcie trwania praktyk [5]

Każdy student odbywający praktykę studencką miał przydzielonego opiekuna ze strony firmy. Współpraca układała się bardzo dobrze (takich odpowiedzi udzieliło 78% respondentów) i dobrze (tak zadeklarowało 20% ankietowanych).

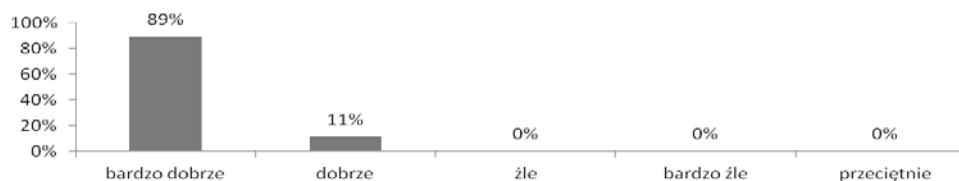
Chęć współpracy opiekuna ze strony firmy przy wyborze tematu pracy dyplomowej, udostępnianiu materiałów do napisania pracy, itd. studenci ocenili również wysoko: 46% studentów oceniło na bardzo dobrze, 43% na dobrze.

3. Wyniki badań ankietowych opiekunów po stronie organizacji

Po odbyciu przez studentów praktyk, opiekunowie w anonimowej ankiecie poproszeni zostali o dokonanie odpowiedzi na kilka pytań związanych z przebiegiem praktyk.

Do badań wykorzystano kwestionariusz szesnastu pytań składający się z pytań jednokrotnego wyboru. Przeanalizowano 138 ankiet wypełnionych przez opiekunów studentów.

Ankietowane organizacje wskazały, że praktyki odbyły się w firmach z branży związanej z kierunkiem studiów studenta współpraca pomiędzy studentami i firmą układała się bardzo dobrze, rysunek 17.

Rys. 17. Jakość współpracy pomiędzy firmami a studentami [6]

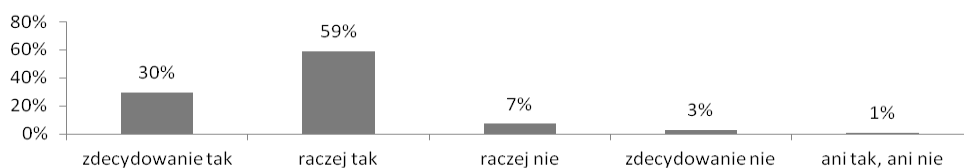
W 80% praca studenta zdecydowanie spełniła oczekiwania firmy.

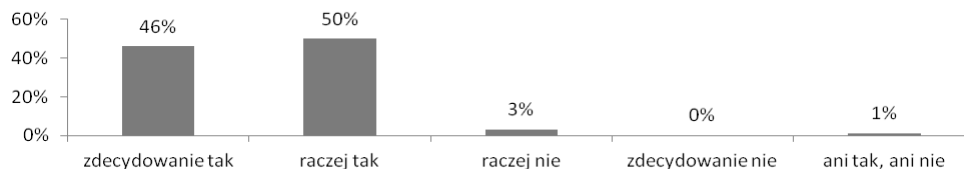
Rys. 18. Spełnienie oczekiwań firmy ze studenta odbywającego praktykę [6]

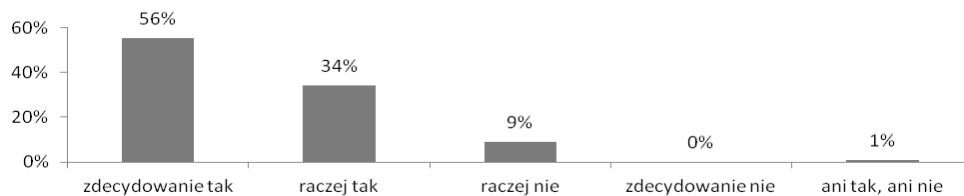
Rys. 19. Czy zapoznano studenta z regulaminem pracy, ochroną tajemnicy służbowej, BHP, PPOŻ? [6]

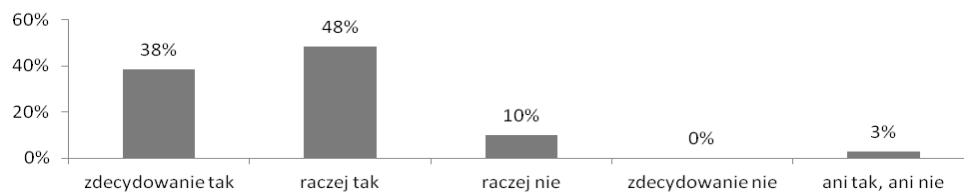
Rys. 20. Czy czas trwania praktyk był wystarczający aby zapoznać studenta ze stanowiskiem pracy? [6]

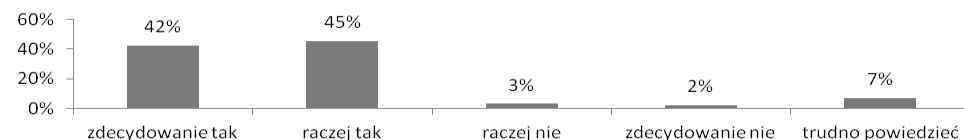
Rys. 21. Czy student miał okazję poszerzyć swoją wiedzę, teoretyczną znajomość zagadnień związanych z kierunkiem studiów? [6]

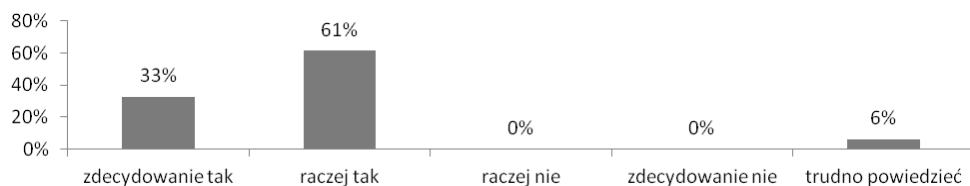
Rys. 22. Czy student podczas praktyk nabył umiejętności praktyczne? [6]

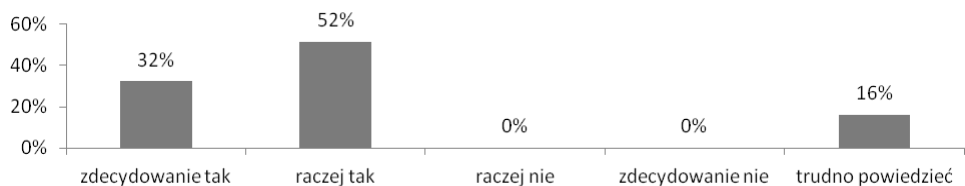
Rys. 23. Czy student nabył kompetencje społeczne? [6]

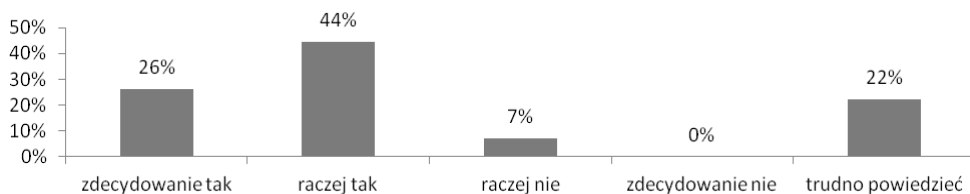
Rys. 24. Czy firma była gotowa udzielić studentowi pomocy przy wyborze tematu pracy dyplomowej, udostępniła materiały do pracy? [6]

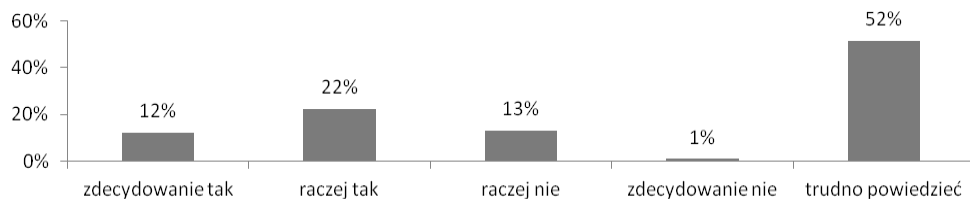
Rys. 25. Czy udział w praktykach zwiększył szansę na znalezienie przez studenta pracy zgodnej z kierunkiem studiów? [6]

Rys. 26. Czy firma byłaby skłonna zatrudnić osobę o podobnym poziomie wiedzy / umiejętności / kompetencji? [6]

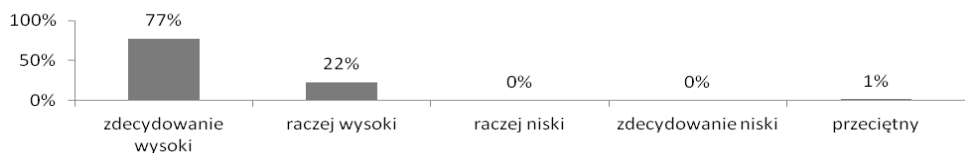

Rys. 27. Czy firma byłaby zainteresowana przyjęciem kolejnego studenta z uczelni na praktyki zawodowe? [6]

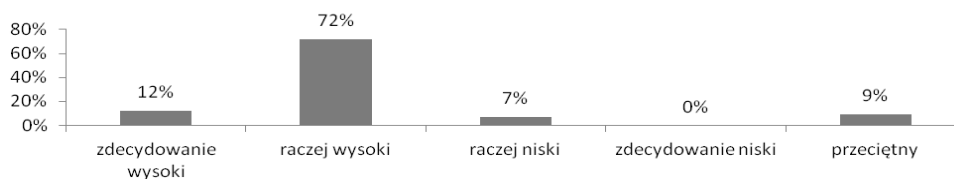
Rys. 28. Czy firma byłaby zainteresowana inną formą współpracy z uczelnią? [6]

W trakcie praktyk firma powierzała studentom konkretne zadania do zrealizowania. Stopień zaangażowania przez praktykantów oceniony został na zdecydowanie wysoki, rysunek 29.

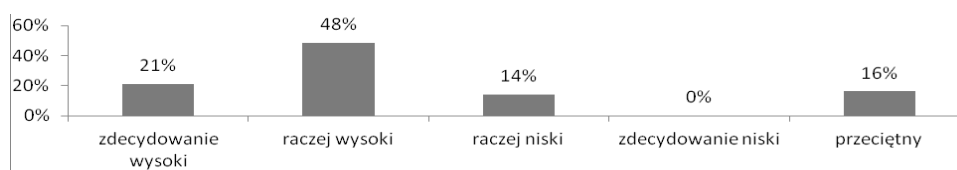
Rys. 29. Stopień zaangażowania studenta w realizację powierzanych mu zadań [6]

Stopień skomplikowania powierzonych zadań studentom był raczej wysoki, rysunek 30.

Rys. 30. Stopień skomplikowania powierzanych zadań [6]

Po za stopniem zaangażowania i skomplikowania powierzanych zadań studentowi powierzono odpowiedzialne zadania, co ilustruje rysunek 31.

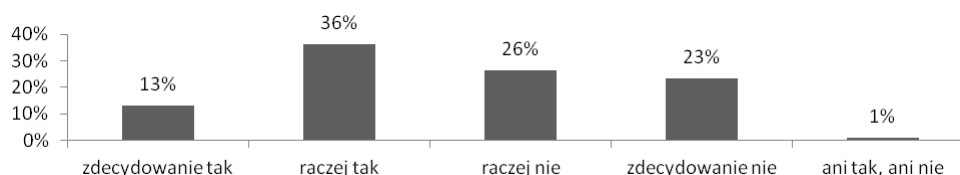
Rys. 31. Stopień odpowiedzialności powierzanych zadań [6]

4. Wyniki badań ankietowych promotorów na kierunku Zarządzanie i Inżynieria Produkcji

Równorzędnie z przeprowadzeniem anonimowych badań ankietowych wśród studentów oraz opiekunów z ramienia firm, przeprowadzono również badania ankietowe wśród promotorów studentów kierunku ZiIP. Do badań wykorzystano kwestionariusz składający się z ośmiu pytań jednokrotnego wyboru. Przeanalizowano 138 ankiet wypełnionych przez promotorów.

Promotorzy potwierdzili, że praktyka zdecydowanie odbywała się w firmach z branży związanej z kierunkiem studiów studentów.

Promotor miał połowiczny wpływ na to, w jakiej firmie student odbędzie praktykę studencką, rysunek 32.

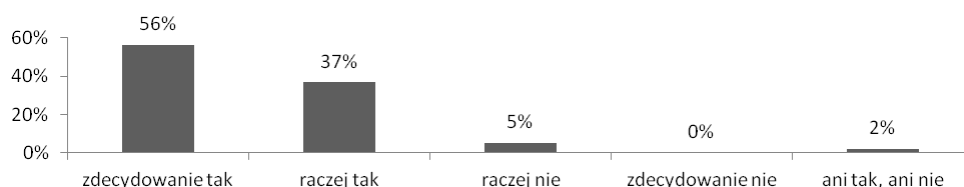

Rys. 32. Wpływ promotora na wybór firmy przez studenta [7]

Ankieta wykazała, że zdaniem promotorów praktyka odbyta przez studenta w zdecydowanym stopniu pomoże mu w napisaniu pracy dyplomowej, rysunek 33. Student biorąc udział w praktyce może zebrać materiały odpowiednie do napisania pracy dyplomowej. Jego zadaniem jest poznanie specyfiki firmy, zadań związanych z codzienną działalnością. Poznaje między innymi:

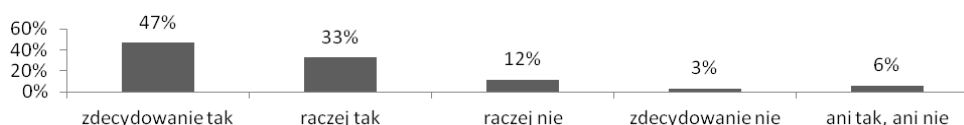
- typ i rodzaj produkcji,
- rodzaj produkowanego asortymentu,
- maszyny wykorzystywane na danym stanowisku pracy,
- organizację pracy (jeśli praktyki odbywały się w firmie produkcyjnej).

Posiadając wiedzę teoretyczną może zauważyć nieprawidłowości lub zaproponować pewne usprawnienia. Może również stać się częścią zespołu badawczego rozwiązującego dany problem. Wszystko to stanowi podstawę do stworzenia tematu pracy dyplomowej – czyli konkretne zadanie do rozwiązania – analiza rozwiązań przygotowanych do wdrożenia.

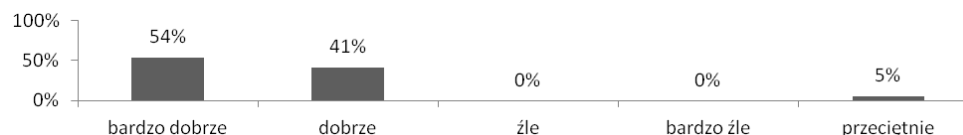
Rys. 33. Przydatność praktyki w napisaniu pracy dyplomowej [7]

Współpraca pomiędzy firmą a studentem w zakresie udostępniania materiałów potrzebnych do napisania pracy dyplomowej, wyborze tematu pracy, układała się zdecydowanie dobrze, rysunek 34.

Rys. 34. Gotowość firmy do udostępnienia materiałów do napisania pracy dyplomowej [7]

Podczas praktyk studenckich nie ujawniono żadnych kwestii spornych pomiędzy studentami a firmami. Sprawozdania dostarczone przez studentów były w dużej mierze opracowane w sposób bardzo dobry, rysunek 35.

Rys. 35. Jakość sprawozdania dostarczonego przez studenta [7]

Wyniki ankiet sporządzonych przez promotorów opierały się na wywiadach przeprowadzanych ze studentami odbywającymi praktyki w danej firmie.

5. Wnioski

Jak wcześniej wspomniano, praktyki studenckie miały na celu umożliwienie studentowi poszerzenie wiedzy teoretycznej oraz zdobycie praktycznej znajomości zagadnień związanych z kierunkiem studiów.

Odpowiedzi w ankietach skierowanych do studentów oraz w ankietach wypełnionych przez opiekunów z firm są spójne co do długości trwania praktyk, zwiększenia szans na znalezienia pracy zgodnej z kierunkiem studiów. Studenci potwierdzają, że firma była gotowa udzielić pomocy w zakresie tworzenia przez niego pracy dyplomowej. Nieznaczne różnice występują między nabyciem przez studenta wiedzy teoretycznej i praktycznej w firmie.

Współpracę pomiędzy studentami a firmą nieco wyżej oceniły firmy niż sami studenci (89%/66%). W większym stopniu praktyki studenta spełniły oczekiwania firmy niż firma spełniła oczekiwania studenta (80%/58%), co może być sygnałem, że studenci reprezentują wysoki poziom wiedzy. Potwierdzać to mogą również odpowiedzi na pytania związane ze stopniem skomplikowania oraz odpowiedzialności powierzonych zadań (72%/60%) i oraz (48%/51%).

Praktyka studencka zacieśniła współpracę pomiędzy studentem a firmą, co skutkuje przeprowadzeniem badań, udostępnieniem przez daną firmę materiałów do napisania pracy dyplomowej. Kontakt pomiędzy firmą a studentem nie kończy się z chwilą skończenia praktyk, ale jest kontynuowany przez wiele miesięcy, aż do obrony przez studenta pracy dyplomowej. Niejednokrotnie, jeszcze przed obroną pracy dyplomowej lub krótko po ukończeniu studiów, student zostaje zatrudniony przez firmę. 93% studentów zadeklarowało, że praktyka pomoże im w napisaniu pracy dyplomowej. Można przyjąć, że ponad 90% studentów broni pracy dyplomowej w terminie.

Na uczelni technicznej praca dyplomowa ma charakter praktyczny. Dlatego też, podczas trwania praktyk rozwiązywane są problemy techniczne, organizacyjne lub usprawniające dany wyrób lub proces produkcji. Skutkuje to wdrożeniem konkretnego rozwiązania do firmy.

Literatura

1. Przepisy ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164 poz. 1365 ze zmianami.
2. Załącznik do uchwały Nr 6/III/11/2015 RW BMiZ PP z dnia 27 listopada 2015r, zwany Regulaminem organizacji praktyk studenckich objętych programem studiów na Wydziale Budowy Maszyn i Zarządzania WBMiZ Politechniki Poznańskiej.
3. Załącznik 1A do uchwały Nr 6/III/11/2015 RW BMiZ PP z dnia 27 listopada 2015r, zwany Porozumieniem w sprawie organizacji praktyk studenckich.
4. Załącznik 7 do uchwały Nr 6/III/11/2015 RW BMiZ PP z dnia 27 listopada 2015r, zwany Schematem procesu organizacji i przebiegu praktyki studenckiej.
5. Karwasz A.: Wyniki ankiet studentów, Poznań, 2015.
6. Karwasz A.: Wyniki ankiet opiekunów po stronie organizacji, Poznań, 2015.
7. Karwasz A.: Wyniki ankiet promotorów, Poznań, 2015.

Dr inż. Anna KARWASZ
Katedra Zarządzania i Inżynierii Produkcji
Politechnika Poznańska
60-965 Poznań, ul. Piotrowo 3
tel./fax: (61) 665 27 18
e-mail: anna.karwasz@put.poznan.pl